

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

17 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Catan Liliana,
Turcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul *Ciobanu Vadim* în numele inculpatului Alexeev Arteom, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021 și a sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 31 martie 2021, în cauza penală de învinuire a lui

Alexeev Arteom, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxxxx,

în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 164 alin. (2), lit. e), 151 alin. (2), lit. d) și 163 alin. (2), lit. a) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 31.10.2019 – 31.03.2021;
instanța de apel: 15.04.2021 – 19.10.2021;
instanța de recurs: 27.12.2021 – 17.05.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 31 martie 2021, *Alexeev Arteom* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art.164 alin. (2), lit. e), 151 alin.(2), lit. d) și 163 alin. (2), lit. a) Cod penal, și în baza acestor Legi a fost condamnat la pedeapsa după cum urmează:

- în baza art. 164 alin.(2), lit. e) Cod penal - 5 ani închisoare;
- în baza art. 151 alin.(2), lit. d) Cod penal - 6 ani închisoare;
- în baza art. 163 alin.(2), lit. a) Cod penal - 1 an și 6 luni închisoare.

În temeiul art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de **6 ani și 1 lună** închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 31.03.2021, cu includerea în acest termen a perioadei aflării în stare de arest de la 04.03.2021, până la 31.03.2021.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului *Alexeev Arteom* în beneficiul *Statului*, a sumei de **2240 lei** pentru efectuarea expertizelor medico-legale nr.201909D0036 din 08.04.2019 și nr. 201909C0072 din 10.06.2019, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Alexeev Arteom, la 05.01.2019, pe parcursul serii, acționând împreună cu o persoană în privința căruia cauza a fost disjunsă, având scopul de a-l răpi pe Luca Fiodor, s-a deplasat la domiciliul lui Ilin Dimitri din s. xxxxxx, r. Anenii Noi, unde persoana în privința căreia cauza a fost disjunsă l-a scos forțat pe Luca Fiodor din domiciliu și împreună cu Alexeev Arteom i-au aplicat diverse lovituri, inclusiv cu o rangă metalică peste diferite părți ale corpului. Ulterior, l-au urcat forțat în portbagajul automobilului de model „xxxxx” cu n/î „xxxxx” și, contrar voinței acestuia, l-au transportat la o fâșie forestieră care se află la aproximativ 3 km în extravilanul s. Xxxxxx, r. Anenii Noi unde l-au abandonat.

Tot el, la 05.01.2019, pe parcursul serii, acționând împreună cu persoana în privința căruia cauza a fost disjunsă, având scopul de a-l maltrata pe Luca Fiodor, în timpul răpirii lui Luca Fiodor, aflându-se la domiciliul lui Ilin Dimitrii din s. Xxxxxx, r. Anenii Noi, după ce l-au scos forțat pe Luca Fiodor din domiciliu, i-au aplicat ultimului lovituri cu o rangă metalică peste piciorul stâng.

În continuare, Luca Fiodor a fost urcat forțat în portbagajul automobilului și contrar voinței lui, a fost transportat la o fâșie forestieră care se află la aproximativ 3 km în extravilanul s. Xxxxxx, r. Anenii Noi unde, persoana în privința căreia cauza a fost disjunsă a continuat să-l maltrateze, lovindu-l de mai multe ori pe diferite părți ale corpului cu o bătă și un hârleț, fiindu-i cauzate conform Raportului de expertiză judiciară nr. 201909D0036 din 08.04.2019, vătămări corporale grave periculoase pentru viață sub formă de fractură închisă în 1/3 medie a femurului stâng, plagă contuzia supraorbital stânga, echimoze în regiunea temporală pe stânga, paraorbital, multiple echimoze pe membrele superioare și inferioare.

Tot el, la 05.01.2019, pe parcursul serii, acționând cu persoana în privința căreia cauza a fost disjunsă, după ce l-au răpit și maltratată pe Luca Fiodor, cauzându-i vătămări corporale grave periculoase pentru viață, înțelegând că acesta nu se poate deplasa, având piciorul traumatizat și se află într-o situație periculoasă pentru viața sa și este lipsit de posibilitatea de a se salva din cauza leziunilor corporale primite și a condițiilor meteorologice, l-au dus și l-au lăsat în primejdie la o fâșie forestieră care se află la aproximativ 3 km în extravilanul sat. Xxxxxx, r. Anenii Noi.

În continuare Luca Fiodor a stat mai multe ore pe câmp în frig și a suferit hipotermie, fiindu-i cauzate conform raportului de expertiză judiciară nr. 201909D0036 din 08.04.2019, vătămări corporale grave periculoase pentru viață sub formă de degerături în regiunea ambelor plante la nivelul degetelor cu amputarea până la nivelul falangelor proximale a degetelor I-V planta dreaptă și degetelor I-II planta stângă, leziuni care au fost produse prin acțiunea îndelungată a temperaturii joase și condiționează o pierdere stabilă a capacității generale de muncă în volum considerabil de 40 %.

Astfel, acțiunile lui Alexeev Arteom au fost încadrate juridic în prevederile:

- art. 164 alin. (2), lit. e) Cod penal, după indicii calificativi – „*răpirea unei persoane, săvârșită de către două persoane*”;

- art. 151 alin.(2), lit. d) Cod penal, după indicii calificativi – „*vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de către două persoane*”;

- art. 163 alin. (2), lit. a) Cod penal, după indicii calificativi – „*lăsarea în primejdie, adică lăsarea, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza neputinței și cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate, chiar el însuși a pus-o într-o situație periculoasă*”

pentru viață, faptă care a provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale și a sănătății”.

La stabilirea pedepsei instanța de fond a ținut cont de faptul că inculpatul a comis cu intenție două infracțiuni grave și una mai puțin gravă, nu a recunoscut vina în săvârșirea faptelor incriminate, la momentul comiterii faptelor nu avea vârsta de 18 ani, anterior nu a fost judecat, se caracterizează satisfăcător, nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, că au fost stabilite circumstanțe atenuante: săvârșirea infracțiunii de către un minor, săvârșirea infracțiunii ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice, ce nu înlătură caracterul penal al faptei, cele agravante fiind: provocarea prin infracțiune a unor urmări grave; săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participare.

Totodată, faptul că inculpatul s-a eschivat neîntemeiat de a se prezenta în ședința de judecată și a fost anunțat în căutare a dus la tergiversarea examinării cauzei, iar conform referatului prezentențial de evaluare psiho-socială a personalității, acesta manifestă un comportament deviant și nu există controlul asupra acțiunilor sale, având șanse mari de a recidiva, împrejurări în care corectarea și reeducarea lui este posibilă doar cu izolare de societate, fiindu-i aplicată o pedeapsă în limita sancțiunii normelor incriminate și prevederilor art. 70 alin. (3), 84 alin. (1) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința, au declarat apeluri:

3.1. Avocatul *Buga Vladimir* în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea sentinței și rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care Alexeev Arteom să fie achitat.

În susținerea apelului, avocatul a menționat că:

- învinuirea adusă inculpatului nu a fost pe deplin dovedită prin probe pertinente și concludente, iar instanța de fond prematur a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate;

- din declarațiile lui Alexeev Arteom și ale martorului Drujca Victor rezultă că Alexeev Arteom nu are tangență la infracțiunile incriminate, iar acuzarea nu a demonstrat motivul care l-ar fi determinat pe acesta să comită faptele imputate. Din contra, inculpatul a indicat că nu a avut nici un motiv de a-l răpi pe Luca Fiodor, de a aplica față de el violența fizică, sau de a-l lăsa în primejdie;

- din materialele cauzei, rezultă că Burca Ștefan l-a scos pe Luca Fiodor din locuința lui Ilin Dmitri, l-a urcat în portbagajul automobilului său, anume el a urcat la volanul automobilului, l-a transportat în extravilanul s. Xxxxxx, or, inculpatul nu a contribuit prin nici un fel de acțiuni la răpirea și transportarea părții vătămate în extravilan. Tot Burca Ștefan l-a lăsat pe Luca Fiodor în extravilanul s. Xxxxxx, de vreme ce l-a adus acolo cu automobilul și a plecat fără acesta, iar acuzarea nu a concretizat care sunt acțiunile lui Alexeev Arteom de lăsare în primejdie a părții vătămate, or acesta nu putea să rămână și el în extravilanul localității și nu a avut posibilitatea de a-l transporta pe Luca Fiodor înapoi în sat, deoarece automobilul aparținea și era condus de Burca Ștefan, care era în stare de ebrietate și era agresiv;

- inculpatul a declarat că doar Burca Ștefan a avut conflict cu Luca Fiodor, care intenționa să depună plângere împotriva lui, din motiv că nu i-a fost achitat salariul pentru munca prestată;

- inculpatul a comunicat că Luca Fiodor intenționat a dat declarații false că el l-a lovit cu ranga metalică peste picior, deoarece anterior Luca Fiodor sustrăgea produse alimentare de la bunica sa și el a depus plângere la poliție împotriva lui;

- unicul martor, Drujca Victor a confirmat că Burca Ștefan l-a maltratat pe Luca Fiodor în curtea casei lui Ilin Dmitri, timp în care el cu inculpatul se aflau

în automobil și nici unul din ei nu i-au aplicat lovituri părții vătămate, iar declarații nu au fost combătute prin alte probe;

- instanța de fond eronat a interpretat probele administrate, ce a dus la o concluzie greșită referitor la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate.

3.2. Avocatul *Ciobanu Vadim* în numele inculpatului a depus apel suplimentar, prin care a solicitat casarea sentinței, în partea stabilirii pedepsei și încasării cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Alexeev Arteom să fie liberat de pedeapsa penală conform art. 93 din Codul penal, cu aplicarea unei măsuri de constrângere cu caracter educativ prevăzută în art. 104 Cod penal **sau** stabilirea lui Alexeev Arteom a unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 79 și art. 90 sau art. 90¹ Cod penal; cheltuielile judiciare legate de efectuarea expertizelor medico-legale nr. 201909D0036 din 08.04.2019 și nr.201909C0072 din 10.06.2019, în sumă totală de 2 240 lei, de trecut în contul statului.

În susținerea apelului, avocatul *Ciobanu Vadim* a menționat că:

- infracțiunile înscrinate lui Alexeev Arteom sunt mai puțin grave și grave, respectiv în speță sunt întrunite toate circumstanțele de fapt și de drept, care permit instanței de apel să libereze de pedeapsă penală inculpatul în conformitate cu dispozițiile art. 93 din Codul penal, acestuia urmând a-i fi aplicată o măsură de constrângere cu caracter educativ, prevăzută în art. 104 Cod penal;

- în cazul în care nu este posibilă liberarea de pedeapsă penală a lui Alexeev Arteom conform art. 93 Cod penal, inculpatului urmează a-i fi aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate sau o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege, potrivit art. 79 Cod penal, ori a dispune suspendarea condiționată a pedepsei, conform art. 90 Cod penal sau a dispune suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare în conformitate cu dispozițiile art. 90¹ Cod penal;

- în timpul comiterii infracțiunilor înscrinate, inculpatul era minor, iar prezența minoratului, prin prisma prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, reprezintă o circumstanță excepțională a cauzei, care trebuia luată în considerație, în mod obligatoriu, la aplicarea pedepsei penale.

- la stabilirea pedepsei, prima instanță nu a ținut cont de rolul inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate, or, acesta fiind minor, a avut un rol secundar, acțiunile lui fiind dirijate de coacuzatul matur Burcă Ștefan, care a inițiat comiterea infracțiunilor și l-a atras pe Alexeev Arteom în activitatea criminală, inculpatul a contribuit activ la descoperirea unei infracțiuni săvârșite în grup, a dat declarații detaliate referitor la circumstanțele cazului și acțiunilor comise de Burcă Ștefan;

- în speță sunt întrunite toate condițiile legale pentru stabilirea lui Alexeev Arteom a unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală pentru infracțiunile respective, sau una mai blândă, de altă categorie. Prin urmare, este oportună stabilirea unei pedepse în condițiile aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal sau art. 90¹ Cod penal, care va fi una rezonabilă și echitabilă în raport cu faptele imputate acestuia;

- este neîntemeiată legal soluția primei instanțe privind încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizelor medico-legale în sumă de 2240 lei, deoarece cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea cauzei urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021, apelurile au fost admise din alte motive, inclusiv din oficiu, casată parțial

sentința în partea individualizării pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Lui Alexeev Arteom recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. e), art. 151 alin. (2) lit. d) și art. 163 alin.(2) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 70, 79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa după urmează:

- pe art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal - 4 ani închisoare;
- pe art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal - 5 ani închisoare;
- pe art. 163 alin. (2) lit. a) Cod penal - 1 an închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă pe un termen de 5 ani și 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în termenul de executare a pedepsei a perioadei aflării în stare de arest 04.03. 2021 - 19.10. 2021.

În rest, sentința fost menținută.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunile imputate, acțiunile acestuia corect fiind încadrate juridic în baza art.164 alin.(2), lit. e) Cod penal, după indicii calificativi – *„răpirea unei persoane, săvârșită de către două persoane.”*; art. 151 alin.(2), lit. d) Cod penal, după indicii calificativi – *„vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de către două persoane”*; art. 163 alin. (2), lit. a) Cod penal, după indicii calificativi – *„lăsarea în primejdie, adică lăsarea, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza neputinței și cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate, chiar el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, faptă care a provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale și a sănătății”*.

În raport cu argumentele apărării invocate în susținerea achitării inculpatului, se atestă că prima instanță, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele, probele administrate de organul de urmărire penală, pe care le-a apreciat în mod obiectiv și corect a conchis că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, instanța de apel însușind argumentele expuse de instanța de fond.

Instanța de apel a apreciat invocarea părții apărării că prima instanță eronat a interpretat probele, fapt ce a condus la o concluzie greșită referitor la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate, ca fiind declarativă și a respins declarațiile inculpatului că nu a fost implicat în acțiunile întreprinse în privința părții vătămate, or, nerecunoașterea vinovăției de către inculpat, nu echivalează cu achitarea acestuia, de vreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, cercetate și verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine săvârșirea infracțiunilor constatate.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate argumentele apărării că instanța de fond incorect a individualizat aplicarea pedepsei, prin faptul că a omis prezența circumstanței excepționale – minoratul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii, ce a dus la aplicarea unei pedepse prea aspre, fiind atestate temeuri de implicare în sensul casării hotărârii contestate în această parte.

Astfel, inculpatul este născut la data de 20.03.2001, iar la momentul comiterii infracțiunilor – 05.01.2019, acesta avea vârsta de 17 ani.

Potrivit art. 70 alin. (3) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul

închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

În baza art. 79 Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Prin urmare, la stabilirea pedepsei, instanța de apel a menționat că a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 70 alin. (3), 75, 76, 77, 78-79 Cod penal, și nume că inculpatul a comis infracțiuni mai puțin grave și grave, anterior nu a fost judecat, se caracterizează satisfăcător, nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, că au fost stabilite circumstanțe atenuante: săvârșirea infracțiunii de către un minor, săvârșirea infracțiunii ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice, ce nu înlătură caracterul penal al faptei, în calitate de circumstanță excepțională fiind reținută minoratul persoanei.

Conform referatului prezentențial de evaluare psiho-socială a personalității inculpatului, acesta manifestă un comportament deviant și nu există controlul asupra acțiunilor sale, având șanse mari de a recidiva, astfel că corectarea și reeducarea lui e posibilă doar cu izolare de societate, nefiind rezonabilă aplicarea față de inculpat a unei pedepse non-privative de libertate.

Potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, *la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocamdată în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul.*

Totodată, pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, în art. 90 Cod penal sunt prevăzute condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului.

Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării suspendării condiționate a executării, acordarea ei rămânând la discreția instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară. Or, fiind analizată starea de fapt și circumstanțele în care au fost comise infracțiunile incriminate inculpatului, motivul acestora și persoana celui vinovat, instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiate alegațiile apărării privind aplicarea unei pedepse mai blânde, fiind dovedită incorectitudinea aplicării unei pedepse non privative de libertate, deoarece inculpatul a comis cu intenție mai multe infracțiuni mai puțin grave și grave, iar izolarea acestuia de societate este necesară și rezonabilă.

Deci, la stabilirea pedepsei, instanța de apel a evidențiat că a ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. art. 61 și 75 Cod penal, de circumstanțele reale ale cauzei, de principiul proporționalității având în vedere faptele comise și urmările produse, de particularitățile personalității inculpatului, pedeapsa cu închisoare urmând să ducă la atinge scopul legii penale

și să contribuie la restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Astfel, instanța de apel a conchis că lui Alexeev Arteom recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. e), art. 151 alin. (2) lit. d) și art. 163 alin.(2) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 70, 79 Cod penal, urmează a-i fi redus termenul pedepsei aplicate și în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal - 4 (patru) ani închisoare, art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal - 5 ani închisoare și art. 163 alin.(2) lit. a) Cod penal - 1 an închisoare, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă de 5 ani și 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Pe lângă aceasta, efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este *principală și integrală*; întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

Astfel, în opinia instanței de apel, prima instanță corect a încasat de la inculpat în beneficiul statului cheltuielile judiciare legate de efectuarea expertizelor medico-legale nr. 201909D0036 din 08.04.2019 și nr. 201909C0072 din 10.06.2019, în sumă totală de 2240 lei.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul *Ciobanu Vadim* în numele inculpatului Alexeev Arteom, prin care, invocând prevederile art. 427 alin. (1), pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a-i stabili inculpatului pedeapsă cu închisoare și cu aplicarea art. 70 alin. (3) și 79 Cod penal, pe un termen până la 5 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate, în temeiul art. 90 sau 90¹ Cod penal, cu trecerea cheltuielile judiciare în sumă totală de 2240 lei, în contul Statului.

5.1. În motivarea recursului, avocatul a menționat că:

- instanța de apel nu s-a expus și nu a dat răspuns la solicitarea apărării invocate în apel referitor la aplicarea prevederilor art. 90¹ Cod penal în privința inculpatului și prezența circumstanțele atenuante prevăzute la art. 76 alin. (1) lit. a), b), f) și h) Cod penal - săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni de către un minor, recunoașterea vinovăției, săvârșirea infracțiunii ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice, ce nu înlătură caracterul penal al faptei;

- instanța de apel a motivat decizia referitor la imposibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei de către Alexeev Arteom, deficitar și alogic sau chiar aberant, precum și și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal;

- stabilirea pedepsei a fost individualizată greșit de către instanțele de fond și de apel și nu a ținut cont de prevederile art. 485 alin. (1) Cod de procedură

penală, potrivit căror, *la adoptarea sentinței în procesul unui minor, în afară de chestiunile indicate în art. 385, instanța de judecată urmează să examineze posibilitatea liberării de pedeapsa penală a minorului în conformitate cu dispozițiile art. 93 Cod penal sau suspendării condiționate a executării pedepsei de către minor conform dispozițiilor art. 90 Cod penal;*

- instanțele ierarhic inferioare urmau să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru a aplica inculpatului o pedeapsă neprivativă de libertate sau pentru a-i stabili o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege, în conformitate cu dispozițiile art. 79 Cod penal, ori pentru a dispune suspendarea condiționată a pedepsei, conform art. 90 Cod penal, sau a dispune suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare, potrivit art. 90¹ Cod penal;

- la soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa aplicată inculpatului instanțele de fond și de apel n-au acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 70, 75 și 79 Cod penal, inclusiv, au omis aplicarea prevederilor art. 79 alin. (3) Cod penal, sub aspectul că nu au reținut circumstanța excepțională – minoratul persoanei; precum și rolul acestuia la comiterea infracțiunilor; contribuirea activă la descoperirea infracțiunii săvârșite în grup; prezența circumstanțelor atenuante prevăzute la art. 76 alin. (1) lit. a), b), f) și h) Cod penal - săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni, săvârșirea infracțiunii de către un minor, recunoașterea vinovăției, săvârșirea infracțiunii ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice, ce nu înlătură caracterul penal al faptei;

- la caz au fost întrunite toate condițiile legale pentru stabilirea inculpatului a unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală pentru infracțiunile respective, sau una mai blândă, de altă categorie, or, aplicarea pedepsei cu închisoare cu executare este prea aspră, iar în cazul persoanei minore trebuie să fie ultima soluție a instanței și doar în cazul în care o altă pedeapsă nu va atinge scopul acesteia;

- soluția privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizelor medico-legale nr. 201909D0036 din 08.04.2019 și nr. 201909C0072 din 10.06.2019, în sumă totală de 2240 lei, este neîntemeiată legal, deoarece efectuarea expertizelor a fost dispusă de organul de urmărire penală și constituie cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar, urmând a fi trecute în contul statului și nu pot a fi puse pe seama inculpatului, iar art. 227 - art. 229 Cod de procedură penală, precum și Legea specială nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor împuternicite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1), pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul *Crijanovschi Sergiu* a depus referință, pledând pentru respingerea recursului, deoarece instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, adoptând o hotărâre motivată pedeapsa aplicată inculpatului fiind individualizată corect.

7. *Judecând recursul ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.*

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1), pct. 1) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.*

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427*

Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect Legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat se atestă, că apărarea invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1), pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când: 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;* 10) *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

În esență, argumentele părții apărării se concentrează asupra faptului că instanța de apel nu a dat apreciere circumstanțelor ce influențează aplicarea unei pedepse mai blânde cu aplicarea art. art. 70 alin. (3), 79, 90 sau 90¹ Cod penal, cu trecerea cheltuielile judiciare în sumă totală de 2240 lei, în contul Statului.

Însă, în raport cu alegațiile recurentului, instanța de recurs constată că în partea descriptivă a deciziei instanței de apel, inclusiv cele reproduse în pct. **4.**, **4.1.**, din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect cont de prevederile art. 7, 61, 70 alin. (3), 75, 79, 84 alin. (1) Cod penal, *conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare. La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate. Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie,*

ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate.

În consecutivitatea enunțată, instanțele de fond au concluzionat just că în cazul în care inculpatul anterior nu a fost condamnat, că au fost stabilite circumstanțe atenuante: săvârșirea infracțiunii de către un minor, săvârșirea infracțiunii ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice, ce nu înlătură caracterul penal al faptei, în calitate de circumstanță excepțională fiind reținută minoratul persoanei, dar a comis infracțiuni mai puțin grave și grave, care prevăd în exclusivitate pedeapsa închisorii, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante invocate de recurent, stabilirea inculpatului unei pedepsei mai blânde, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal sau art. 90¹ Cod penal, ar reprezenta o soluție inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, persoana inculpatului și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării ultimului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Astfel, urmează a fi evidențiat că prima instanță a stabilit următoarea pedeapsă:

- în baza art. 164 alin.(2), lit. e) Cod penal - **5 ani** închisoare;
- în baza art. 151 alin.(2), lit. d) Cod penal - **6 ani** închisoare;
- în baza art. 163 alin.(2), lit. a) Cod penal - **1 an și 6 luni** închisoare.

În temeiul art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de **6 ani și 1 lună** închisoare.

Prin decizia instanței de apela fost casată parțial sentința în partea individualizării pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre cu aplicarea art. art.70, 79 Cod penal, stabilindu-i pedeapsa:

- în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal - **4 ani** închisoare;
- în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal - **5 ani** închisoare;
- în baza art. 163 alin. (2) lit. a) Cod penal - **1 an** închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă pe un termen de **5 ani și 3 luni** închisoare.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit atenționează că deși atât prima instanță, cât și instanța de apel au operat doar cu cumularea parțială a pedepselor aplicate, deși aveau posibilitatea de a opera cu cumularea *totală* și de a stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, or, inculpatul deși era minor, având vârsta de 17 ani, a comis cu intenție două infracțiuni grave și una mai puțin gravă, care conform Raportului de expertiză judiciară nr. 201909D0036 din 08.04.2019 sau soldat cu vătămări corporale grave periculoase pentru viața părții vătămate Luca Fiodor, și nume: „*sub formă de fractură închisă în 1/3 medie a femurului stâng, plagă contuzia supraorbital stânga, echimoze în regiunea temporală pe stânga, paraorbital, multiple echimoze pe membrele superioare și inferioare*”, iar în urma lăsării în primejdie sau soldat cu: „*degerături în regiunea ambelor plante la nivelul degetelor cu amputarea până la nivelul falangelor proximale a degetelor I-V planta dreaptă și degetelor I-II planta stângă, leziuni care au fost produse prin acțiunea îndelungată a temperaturii joase și condiționează o pierdere stabilă a capacității generale de muncă în volum considerabil de 40 %*” (f.d.113-115, vol. I).

Pe lângă gradul prejudiciabil al faptelor comise, cu referire la personalitatea inculpatului *Alexeev Arteom*, Colegiul penal constată că acesta se caracterizează satisfăcător, s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată și a fost anunțat în căutare fapt care a dus la tergiversarea examinării cauzei (f.d.23-25 vol.III), iar conform Referatului presentențial de evaluare psiho-socială a personalității, perspectivele de integrare în societate sunt medii, nu este supravegheat și nu există controlul părinților asupra acțiunilor acestuia, având șanse medii de a recidiva, (f.d.52-57 vol. II), însă la caz instanța de apel, ținând cont de principiul umanismului a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare la limita minimă posibilă.

Cu referire la alegațiile recurentului privind necesitatea dispunerii suspendării executării pedepsei cu închisoare sau suspendării parțiale, Colegiul penal notează că în conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, *ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului*, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa cu închisoare în penitenciar, aceasta **poate** dispune suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei.

Astfel, Colegiul penal lărgit evidențiază că lexemul „**poate**”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Astfel, instanța de apel corect a reținut că inculpatul a comis o infracțiune din categoria celor grave și mai puțin grave, cu intenție, și luându-se în considerație pericolul social al infracțiunilor respective și personalității inculpatului, care este predispus de neglijența prevederile Legii penale, instanța de apel prin prisma respectivelor circumstanțe corect a apreciat iraționalitatea modificării modului de executare a pedepsei.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 sau 90¹ Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, *atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune*, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului, însă în speță se constată contrariul și anume că, *Alexeev Arteom* a avut un rol activ la comiterea faptelor săvârșite, lovindu-l cu o rangă de metal în regiunea piciorului stâng pe partea vătămată, care a căzut la sol (f.d.65-67, vol. I), nu a recunoscut vinovăția, deși prin prisma probelor administrate instanțele de fond au constatat integral vinovăția acestuia.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii: *împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit*,

conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin Lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este cazul să o acorde.

Prin urmare, luând în considerație circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, Colegiul penal lărgit conchide asupra faptului că infracțiunile comise nu reprezintă un incident în viața acestuia, dar acțiuni intenționate fapt care determină lucid temeiniciei soluției instanței de apel privind executarea reală a pedepsei cu închisoare.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal conchide că hotărârea instanței de apel în latura atacată de către partea apărării, nu conține erori ce ar duce la casarea acesteia.

Cu referire la solicitarea recurentului privind trecerea cheltuielile judiciare în sumă totală de 2240 lei, în contul Statului, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală prevăzute în dispozițiile art. 227 alin. (1) și (3), 229 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale a statuat că, în speță, odată ce s-a stabilit vinovăția inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, îi revine obligația de a compensa Statului toate cheltuielile suportate.

Analizând în cumul argumentele invocate de către recurent în susținerea recursului declarat, Colegiul penal lărgit atestă că acestea au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, asupra cărora instanța s-a expus, complet, argumentat și motivat.

În acest sens, Colegiul penal lărgit face trimitere la pct. 37 a hotărârii CtEDO din 16.02.2010 în *cauza Albert vs. România*, în care s-a statuat că, art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, nu poate fi interpretat ca impunere de a da un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*cauza Van de Hurk vs Olanda, din 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie printr-un alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar constatând temeinicia motivării soluției instanței de apel, o însușește integral întrucât această instanță a oferit răspunsuri complete și argumentate tuturor problemelor esențiale invocate în speță, pedeapsa aplicată inculpatului fiind una proporțională și echitabilă faptelor comise în limitele prevăzute de Lege.

Cu referire la cererea inculpatului Alexeev Arteom privind aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că potrivit art. 65 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală, persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește condamnat, iar aplicarea actului de amnistie față de persoana condamnată, a cărei sentință a devenit definitivă și executorie, se soluționează deja, la etapa executării pedepsei, în corespundere cu prevederile art. 469 alin. (1) pct. 15) - 472 Cod de procedură penală.

Ținând cont de cele constatate supra, Colegiul penal lărgit conchide că în prezenta cauză nu se constată admiterea erorilor de drept semnalate de avocat și prevăzute de art. 427 alin. (1), pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat cu strictețe prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, pronunțând o hotărâre legală, întemeiată și echitabilă, de aceea recursul urmează a fi respins, ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul *Ciobanu Vadim* în numele inculpatului Alexeev Arteom, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui **Alexeev Arteom**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 iunie 2022.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena